

QUAN ĐIỂM VỀ XÂY DỰNG ĐẢNG QUA DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

TS NGUYỄN DUY PHƯƠNG

Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng

TS NGÔ THỊ THU NGÀ

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Chủ tịch Hồ Chí Minh là lãnh tụ vĩ đại và kính yêu của Đảng và dân tộc Việt Nam, người chiến sĩ hoạt động lỗi lạc trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, Anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa kiệt xuất. Trước khi đi xa, Người đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân một tài sản tinh thần vô giá - bản *Di chúc* lịch sử. *Di chúc* của Người bao gồm những nội dung cơ bản, những quan điểm cốt yếu về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; về đại đoàn kết; về quân sự; Nhà nước của dân, do dân, vì dân; về văn hóa và đạo đức; về giáo dục, bồi dưỡng thế hệ trẻ; về quan hệ quốc tế... nhưng trước hết là về xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam.

Từ khóa: Tư tưởng Hồ Chí Minh; xây dựng Đảng; Di chúc

Hơn 30 năm bôn ba khắp thế giới, tiếp xúc, thấm nhuần học thuyết Mác-Lênin về sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Trước hết phải có đảng cách mệnh, để trong thì vận động và tổ chức dân chúng, ngoài thì liên lạc với dân tộc bị áp bức và vô sản giai cấp mọi nơi. Đảng có vững cách mệnh mới thành công”¹. Trải qua những năm tháng đấu tranh cách mạng gian khổ, Người đã giáo dục và rèn luyện Đảng Cộng sản Việt Nam thành một Đảng mácxít-lêninnít chân chính, tiêu biểu cho trí tuệ và phẩm chất đạo đức của giai cấp công nhân và dân tộc Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhận thức sâu sắc rằng, tuy Đảng gồm những người có tài, có đức, phấn đông là những người hăng hái nhất, thông minh nhất,

yêu nước nhất..., nhưng “không phải là người người đều tốt, việc việc đều hay”² và “Một dân tộc, một đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân”³. Do đó, “việc cần làm trước tiên” theo ý Người đó là “chinh đốn lại Đảng”.

Đảng Cộng sản Việt Nam là một đảng cách mạng, chân chính, có khả năng lãnh đạo và sức mạnh to lớn. Mười lăm tuổi đã lãnh đạo nhân dân ta giành độc lập dân tộc; gần năm mươi tuổi đã cùng dân tộc đánh thắng hai đế quốc lớn. Sở dĩ có được sức mạnh vô địch ấy là “Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ

ngày thành lập đến nay, Đảng ta đã đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác”⁴. Đảng Cộng sản Việt Nam có khả năng to lớn trong quy tụ quần chúng nhân dân, trở thành một lực lượng tiên phong trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc, bởi vì lý tưởng của Đảng hòa quyền và thống nhất với mục đích, khát vọng của nhân dân; các đảng viên của Đảng là những con người biết đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên hết và trước hết, đã trở thành biểu tượng trung tâm của xã hội mới. Sự nghiệp cách mạng mà Đảng lãnh đạo là của dân, do dân và vì dân. Đảng là người đại diện trung thành và đầy đủ nhất lợi ích sống còn và nguyện vọng chân chính của nhân dân. Đảng lấy phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân làm mục đích cao nhất của mình. Đảng ở trong dân, dân tin tưởng và đi theo Đảng. Mọi thắng lợi của sự nghiệp cách mạng đều bắt nguồn từ sức mạnh của nhân dân được Đảng dẫn lối chỉ đường. Lý tưởng vì dân vừa là mục tiêu, vừa là động lực tạo nên sức mạnh của Đảng, vì thế, để tiến hành chinh đốn Đảng, điều trước hết Chủ tịch Hồ Chí Minh đòi hỏi ở mỗi tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên là phải luôn ghi nhớ: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thực sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”⁵.

Trong những năm kháng chiến chống thực dân Pháp, tiếp đến chống đế quốc Mỹ, đồng bào ta luôn hết sức trung thành với Đảng và Chính phủ, ra sức góp của, góp người, vui lòng chịu đựng mọi khó khăn gian khổ, vì thế, khi cách mạng thành công, nhiệm vụ đầu tiên của Đảng là công việc đối với con người. Đảng phải chăm

lo đến những người đã công hiến, hy sinh cho sự nghiệp cách mạng của dân tộc, quan tâm đến các gia đình chính sách, bồi dưỡng, cất nhắc và thực hiện quyền bình đẳng đối với phụ nữ, bồi dưỡng giáo dục thế hệ trẻ, đồng thời cũng cần giúp đỡ chăm lo đối với các đối tượng là nạn nhân của xã hội cũ... Thực hiện miễn thuế nông nghiệp một năm “để cho đồng bào hi hà, mát dạ, mát lòng, thêm niềm phấn khởi, đẩy mạnh sản xuất”⁶. Có “kế hoạch xây dựng lại thành phố và làng mạc đẹp đẽ, đảng hoàng hơn trước chiến tranh. Khôi phục và mở rộng các ngành kinh tế. Phát triển công tác vệ sinh, y tế. Sửa đổi chế độ giáo dục cho hợp với hoàn cảnh mới của nhân dân”⁷. “Đó là một công việc cực kỳ to lớn, phức tạp và khó khăn. Chúng ta phải có kế hoạch sẵn sàng, rõ ràng, chu đáo, để tránh khỏi bị động, thiếu sót và sai lầm”⁸.

Những công việc trên đây là rất to lớn, nặng nề và phức tạp song cũng rất vẻ vang, là một cuộc chiến đấu chống lại những gì đã cũ kỹ, hư hỏng, để tạo ra những cái mới mẻ, tốt hơn. Đó là nhiệm vụ của Đảng cầm quyền, một đảng mácxít-lêninnit chân chính và vững mạnh, một đảng đoàn kết và thống nhất, “tuy nhiều người, nhưng khi tiến đánh thì chỉ như một người”⁹.

Để thực hiện nhiệm vụ vẻ vang đó, Đảng cần thực sự đoàn kết, coi trọng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Vì thế, theo Hồ Chí Minh, quá trình xây dựng và chỉnh đốn Đảng, các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình.

Để giữ gìn được sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng, điều đầu tiên chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu Đảng phải “thực hành dân chủ rộng rãi” trong toàn Đảng. Dân chủ là một trong những yêu cầu mang tính nguyên tắc trong xây dựng Đảng, dân chủ để phát huy được trí tuệ tập thể,

dân chủ để chống căn bệnh độc đoán, cửa quyền; dân chủ là cơ sở để đi đến tập trung và thực hiện tập trung có hiệu quả. Dân chủ vừa là quyền lợi, đồng thời cũng là nghĩa vụ của mọi người, “Khi mọi người đã phát biểu ý kiến, đã tìm thấy chân lý, lúc đó quyền tự do tư tưởng hóa ra *quyền tự do phục tùng chân lý*”¹⁰.

Muốn đoàn kết thật sự, phải tiến hành tự phê bình và phê bình trong Đảng. Tự phê bình và phê bình là vũ khí để rèn luyện đảng viên, nhằm làm cho mỗi người tốt hơn, tiến bộ hơn và tăng cường đoàn kết nội bộ. Tự phê bình và phê bình là vũ khí sắc bén nhất để làm cho Đảng trong sạch vững mạnh và là quy luật phát triển của Đảng, phê bình và tự phê bình “phải ráo riết, triệt để, thật thà, không nề nang, không thêm bớt”¹¹. Cách phê bình cũng phải thành thật, giàu lòng nhân ái, khách quan. Thái độ phê bình phải có văn hóa, mang tính chất xây dựng chứ không phải nói xấu nhau. Những người bị phê bình thì phải vui vẻ nhìn nhận để sửa chữa.

Đề tự phê bình và phê bình có kết quả phải xuất phát từ lợi ích chung, vì tập thể mà tự phê bình và phê bình; tự phê bình và phê bình phải đúng lúc, đúng chỗ, đúng phương pháp; mục đích của tự phê bình, phê bình là được người, được việc. Đảng không chỉ cần chú ý “dụng người như dụng mộc” mà còn cần có nghệ thuật, khoa học trong đấu tranh cải biến, phát triển con người. Trong *Di chúc*, nói về Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh và căn nhắc khi viết dòng chữ: “Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”¹². Người luôn thấu triệt bài học sâu sắc, sinh động phê bình và tự phê bình phải đúng lúc và đúng cách.

Trước tình trạng xuất hiện sự bất hòa giữa một số đảng anh em, Hồ Chí Minh rất đau lòng và trong *Di chúc*, Người mong muốn rằng: “Đảng ta sẽ ra sức hoạt động, góp phần đặc lực vào việc khôi phục lại khối đoàn kết giữa các đảng anh em

trên nền tảng chủ nghĩa Mác-Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, có lý, có tình”¹³.

Những luận điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong *Di chúc* vô cùng súc tích và sâu sắc. Những luận điểm đó đã bổ sung, làm sáng tỏ hơn hệ thống các luận điểm có tính quy luật về xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam mà cả cuộc đời Người đã nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn để vận dụng và phát triển sáng tạo học thuyết Mác-Lênin về chính đảng vô sản vào thực tiễn Việt Nam.

Dành điều tâm huyết và quan trọng trước hết trong *Di chúc* để nói về Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho Đảng, cho nhân dân ta lời tâm nguyện với một niềm tin sắt đá rằng: Đảng Cộng sản Việt Nam ngay từ khi mới ra đời đã gắn bó với dân tộc, hòa mình cùng dân tộc, sinh tồn với sứ mệnh của dân tộc thì trong điều kiện nào, hoàn cảnh nào, vai trò lãnh đạo của Đảng cũng cần phải không ngừng được tăng cường, mỗi đảng viên, mỗi chi bộ đều phải ra sức làm tròn nhiệm vụ Đảng giao phó cho mình, toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân. Làm được việc như vậy, thì dù công việc lớn mấy, khó khăn đến mấy chúng ta cũng nhất định thắng lợi.

2 Vận dụng sáng tạo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng, Đảng Cộng sản Việt Nam đã ngày càng trưởng thành về mọi mặt, xứng đáng vị trí lãnh đạo đất nước. Thực tiễn gần 90 năm qua cũng khẳng định sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng là nhân tố làm nên mọi thắng lợi vĩ đại của cách mạng Việt Nam. Bước vào sự nghiệp đổi mới của Đảng, với những thời cơ và những thách thức mới, nhận thức rõ những thành tựu và yếu kém trong công cuộc đổi mới đều gắn liền với trách nhiệm và năng lực lãnh đạo của Đảng, trung thành với tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh,

Đảng Cộng sản Việt Nam đã xác định nhiệm vụ then chốt là xây dựng Đảng, trong đó phải tập trung vào những vấn đề trọng yếu như: tăng cường giáo dục tư tưởng chính trị, rèn luyện đạo đức cách mạng; chống chủ nghĩa cá nhân; tiếp tục đổi mới công tác cán bộ; nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của các tổ chức cơ sở đảng; kiện toàn tổ chức, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng.

Những định hướng đúng đắn trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong giai đoạn hiện nay, càng khẳng định bản lĩnh, trí tuệ của Đảng, góp phần làm cho Đảng Cộng sản Việt Nam tiếp tục xứng đáng với vai trò người lãnh đạo và người đẩy tố trung thành của nhân dân. Với quan điểm “lấy đạo đức làm gốc, đồng thời bồi dưỡng về kiến thức, trí tuệ, năng lực để làm tròn nhiệm vụ người lãnh đạo, người đi tiên phong trong các lĩnh vực công tác được giao”¹⁴; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH trên nền tảng chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đổi mới vì lợi ích của nhân dân, coi giáo dục, rèn luyện nâng cao đạo đức cách mạng là nhiệm vụ thường xuyên, quan trọng hàng đầu trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng, “đưa số cán bộ, đảng viên phát huy vai trò tiên phong, năng động, sáng tạo, giữ gìn phẩm chất đạo đức”¹⁵, phát huy được tinh thần gương mẫu “đi công vi thượng” trước nhân dân. Đó là một trong những nguồn gốc làm nên những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử của công cuộc đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo. Từ đó, lý luận về xây dựng Đảng ngày càng toàn diện, phù hợp thực tiễn đất nước, từ xây dựng Đảng về tư tưởng, chính trị, tổ chức đến xây dựng Đảng về đạo đức.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, Đảng nghiêm túc đánh giá: do Đảng chưa chú ý đúng mức vấn đề giáo dục, rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức đối với cán bộ, đảng viên nên dẫn đến một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng

viên thiếu tu dưỡng bản thân, phai nhạt lý tưởng, mất cảnh giác, giảm sút ý chí, kém ý thức tổ chức kỷ luật, sa đọa về đạo đức và lối sống. Đáng chú ý là “Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, bệnh cơ hội, chủ nghĩa cá nhân và tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí trong một bộ phận cán bộ, công chức diễn ra nghiêm trọng”¹⁶. Đặc biệt là, “một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả một số cán bộ cấp cao, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống với những biểu hiện khác nhau về sự phai nhạt lý tưởng, sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, cơ hội, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc”¹⁷. Đảng thẳng thắn khẳng định công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng chưa đạt yêu cầu.

Để trở thành “một Đảng tiến bộ, mạnh dạn, chắc chắn, chân chính”¹⁸, Đảng không chỉ cần có bản lĩnh thừa nhận khuyết điểm của mình, mà quan trọng hơn là tìm kiếm mọi cách để sửa chữa khuyết điểm đó, thực hiện phương hướng: “xây dựng Đảng thực sự trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức, có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức cách mạng trong sáng, có tầm trí tuệ cao, có phương thức lãnh đạo khoa học, luôn gắn bó với nhân dân”¹⁹. Trọng tâm trong công tác xây dựng Đảng được Đảng xác định là: “Kiến quyết khắc phục những yếu kém trong công tác cán bộ và quản lý cán bộ; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức, trách nhiệm, năng lực và động cơ đúng đắn... Cùng cố niềm tin của nhân dân với Đảng”²⁰.

3 Qua thực tiễn công tác xây dựng Đảng gần 90 năm qua, có thể bước đầu đúc kết những kinh nghiệm quý sau:

Thứ nhất, coi trọng nhiệm vụ giáo dục cho cán bộ, đảng viên về đạo đức, phẩm chất, lối sống. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không thể lãnh đạo được nhân dân. Trong điều kiện hiện nay, các thể lực thù địch đang tìm mọi cách để khoét sâu, thổi phồng các khuyết điểm, sai lầm của Đảng (chủ yếu về đạo đức, tác phong, lối sống...) để hòng hạ uy tín, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng, chia rẽ Đảng với nhân dân. Việc tăng cường rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân trong toàn Đảng không chỉ giúp cho mỗi đảng viên có thể “gánh được nặng, đi được xa”, vững tin trên con đường đi tới mục tiêu của mình, gặp khó khăn, gian khổ cũng không sợ sệt, lùi bước mà còn là minh chứng rõ ràng về tính xác thực của mục tiêu, lý tưởng mà Đảng đang phấn đấu thực hiện. Đạo đức cách mạng không chỉ là cái gốc của người cách mạng, mà còn là động lực mạnh mẽ để cán bộ, đảng viên đi đến cái trí, nâng cao trình độ trí tuệ, giải quyết đúng đắn các vấn đề do cuộc sống đặt ra. Chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng là chăm lo cái gốc, cái nguồn, cái nền tảng của toàn Đảng.

Thứ hai, quá trình xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải kết hợp chặt chẽ giữa “xây” với “chống”, lấy xây là cơ bản. Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời và phát triển trong một đất nước nông nghiệp lạc hậu, bị chiến tranh tàn phá nặng nề, hiện nay lại đang thực hiện nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, do đó trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, những hình tượng tốt xấu, đúng sai vẫn còn đan xen. Tuy cái tốt vẫn là chính, chủ đạo, nhưng cái xấu đang có nguy cơ lây lan, phát triển. Muốn phát triển cái tốt, muốn ngăn chặn cái xấu, đòi hỏi phải kết hợp “xây” với “chống”, trong đó “xây” là nổi trội. “Xây” là xây dựng, học tập, tu dưỡng, rèn luyện những phẩm chất đạo đức cách mạng; xây dựng

chủ nghĩa tập thể, xây và nêu những tấm gương về đạo đức, những điển hình “Người tốt, việc tốt”, xây dựng tinh thần phụng sự Đảng, phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân. Xây dựng ý thức tổ chức kỷ luật, sự đoàn kết trong tổ chức, trong nhân dân. “Chống” là chống chủ nghĩa cá nhân, chống quan liêu, tham ô, lãng phí, chống thói “quan cách mạng”, chống kiêu ngạo, chống thói vô tổ chức, vô kỷ luật, mất đoàn kết.

Muốn “xây” và “chống” có kết quả phải kiên trì, kiên quyết, phải tạo ra các phong trào cách mạng sôi động trong quần chúng. Các phong trào, các cuộc vận động “xây” và “chống” phải cụ thể. Có phong trào, có cuộc vận động chung cho toàn Đảng, toàn dân, nhưng cũng có phong trào, những cuộc vận động gắn với từng ngành, từng giới, từng đơn vị, từng lứa tuổi. Qua các phong trào, các cuộc vận động mà lôi cuốn mọi người vào cuộc đấu tranh “xây” và “chống”. Yêu cầu mỗi cán bộ, đảng viên phải có bản lĩnh, trung thực, quyết tâm cao, thường xuyên cô vũ, chiến đấu bồi đắp cho cái thiện, cái đẹp, cái đúng, kiên quyết đấu tranh đầy lùi cái xấu, cái sai, cái ác.

Thứ ba, đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thành phong trào hiện thực sâu rộng trong toàn Đảng. Học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã được Đảng, nhân dân ta coi là biện pháp quy tụ đoàn kết, tạo nên sức mạnh tinh thần, sức mạnh vật chất quan trọng cho dân tộc hoàn thành những sự nghiệp cao cả của mình.

Nghiên cứu, thấu triệt về cuộc đời và sự nghiệp cao cả của Chủ tịch Hồ Chí Minh, về khát vọng mà Người đã cống hiến trọn cả cuộc đời để mưu cầu cho dân, cho nước, mỗi chúng ta càng ý thức sâu sắc rằng, đạo đức của Người không phải là cái gì cao siêu, xa vời, chỉ để chiêm ngưỡng, ca ngợi, mà đạo đức đó rất thiết thực, cụ

thể, mọi người đều có thể học tập và làm theo. Học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là biện pháp thực hiện mục tiêu xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, đồng thời cũng là con đường hiện thực hóa lý tưởng mà Đảng, nhân dân đang nỗ lực mong ước vươn tới.

Học tập đạo đức, phong cách của Hồ Chí Minh là phải nói đi đôi với làm. Vì thế, mỗi đơn vị, cơ quan cần cứ vào yêu cầu, nhiệm vụ và khả năng điều kiện của mình để xây dựng các nội dung thực hiện cuộc vận động một cách sát hợp, cụ thể, có tính khả thi cao. Quá trình thực hiện gắn với chức trách, nhiệm vụ của mỗi cán bộ, đảng viên; đồng thời thường xuyên kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm.

Thứ tư, đội ngũ cán bộ, đảng viên rèn luyện, thường xuyên làm theo phong cách tư duy, phong cách làm việc Hồ Chí Minh. Lãnh đạo, chỉ đạo việc quản lý, giáo dục, rèn luyện xây dựng phong cách tư duy, phong cách làm việc của Hồ Chí Minh trong cán bộ, đảng viên là trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, lãnh đạo, chỉ huy các cơ quan. Các cấp ủy đảng và lãnh đạo phải có nghị quyết lãnh đạo việc xây dựng phong cách tư duy, phong cách làm việc của Hồ Chí Minh. Có kế hoạch tổ chức thực hiện việc xây dựng phong cách tư duy, phong cách làm việc của Hồ Chí Minh. Lấy kết quả học tập và làm theo phong cách tư duy, phong cách làm việc Hồ Chí Minh là một trong những cơ sở quan trọng để đánh giá chất lượng hoàn thành nhiệm vụ của tập thể và cá nhân. Người đứng đầu các cơ quan, đơn vị phải là người gương mẫu, tiên phong xây dựng phong cách tư duy, phong cách làm việc của Hồ Chí Minh; đồng thời, tích cực, chủ động giáo dục, bồi dưỡng, định hướng và theo dõi quá trình phấn đấu rèn luyện của đội ngũ cán bộ, trong cơ quan, đơn vị.

Trong giai đoạn hiện nay, việc nghiên cứu, quán triệt *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn có giá trị cả về lý luận và thực tiễn. Quan điểm, tư tưởng về xây dựng Đảng trong *Di chúc* của Người tiếp tục soi sáng, là cơ sở nền tảng để Đảng thực sự là “đạo đức, văn minh”; lãnh đạo toàn dân thực hiện thắng lợi mục tiêu: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

-
1. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 2, tr. 289
 - 2, 11, 18. *Sđđ*, T. 5, tr. 302, 272, 301
 - 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13. *Sđđ*, T. 15, tr. 672, 621-622, 622, 617, 617, 616, 622, 623
 9. *Sđđ*, T. 6, tr. 17
 10. *Sđđ*, T. 10, tr. 378
 - 14, 15, 16, 19. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb CTQG, H, 2006, tr. 133, 61, 65, 279
 17. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb CTQG, H, 2012, tr. 22
 20. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Nxb CTQG, H, 2016, tr. 34-35.